

Пріоритетні завдання розвитку освіти в умовах становлення постіндустріального суспільства

М.С.НАУМОВ

Харківська національна академія міського господарства

Сучасний стан розвитку людства можна визначити як перехід до постіндустріального суспільства. Незважаючи на відсутність загально-визнаної точки зору на його сутність, погляди науковців сходяться на визначальній ролі в новому суспільстві інформаційно-комунікаційних технологій. У свою чергу, розвиток останніх істотно відрізняється від еволюції тих засобів виробництва, що були характерними для індустріального суспільства. Зокрема, це стосується темпів оновлення комп'ютерної техніки і відповідних програм. За таких умов, отриманих у школі чи вищому навчальному закладі знань вистачить працівникові лише на декілька років.

Зазначене робить нагальною проблему постійного підвищення кваліфікації. Зрозуміло, що проходження перепідготовки у певних закладах кожні два або три роки потребуватиме значних витрат. Отже, виникає потреба в еволюції освітнього процесу у відповідності до вимог сучасності. Передусім, мова іде про необхідність переходу від надання знань щодо дій у певних ситуаціях, до навчання здібностям до навчання та самовдосконалення. Метою має стати формування таких якостей людини, які дозволять їй не стільки адаптуватись, скільки керувати мінливим середовищем. У зв'язку з цим можна погодитись з українським економістом Л.Г.Мельником, який серед характерних рис нової освітньої парадигми виділяє наступні [1, с.113]:

- навчити розрізняти передумови стійкості та мінливості;
- перейти до навчання здібностям до навчання і, відповідно, відійти від навчання лише стандартним знанням;
- навчати нелінійному способу мислення;
- навчати через позитивну мотивацію;
- навчати навикам позитивної мотивації;
- перейти до навиків використання інформаційних засобів виробництва (замість матеріальних засобів);
- навчати навикам споживання інформаційних товарів;

Слід також пам'ятати, що освіта має розглядатись не тільки у вузькому, а й у широкому значенні як «широкомасштабний процес, що охоплює усі види цілеспрямованого впливу суспільства на індивіда з метою передачі йому інформації і знань» [2, с.109]. Такий підхід передбачає, що основою загальної освіти є освіта сімейна, адже саме вона забезпечує передачу високих цінностей та успадкування традицій.

Досягається це не лише за допомогою прямого впливу на дитину, а й завдяки особистому прикладу. Розуміння освіти як комплексу пізнання, виховання і навчання надає можливість розглядати її як процес розвитку людських ресурсів, що містить не тільки діяльність з виховання й освічення, а й розкриття здібностей, самоосвіту, самовиховання особистості. Постійне зростання ролі освіти привело до виникнення особливого виду капіталу – інтелектуального. Саме він має найбільшу питому вагу в активах провідних компаній світу.

Підсумовуючи, можна зазначити, що основною метою освітнього процесу має бути формування навичок життя в середовищі, що постійно оновлюється. Досягти цього лише впродовж навчання в освітніх закладах неможливо. А отже, зростає значення сімейної освіти та самовдосконалення.

1. Мельник Л.Г. Информационная экономика. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2003. – 288 с.

2. Кушерещ В.І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій. – К.: Знання України, 2004. – 248 с.